

Domoznanski mozaik – Na današnji dan

ARHEOLOŠKA IZKOPAVANJA MESTNEGA OBZIDJA V BREŽICAH

Na današnji dan, 26. aprila 2006, je v *Dolenjskem listu* izšel članek o arheoloških raziskavah v neposredni bližini Nemške hiše, opravljenih ob prenovi Ceste prvih borcev v Brežicah. Med temeljito modernizacijo glavne mestne ulice so bila izvedena večja arheološka izkopavanja. Ta so vstavila manjkajoče kamenčke v mozaik mestne preteklosti: razodela so potek dela mestnega obzidja, obliko in način gradnje enega od dveh vhodov v mesto, t. i. severnih mestnih vrat, ter širino in globino obrambnega jarka.

Brežiško mestno obzidje, katerega ostanki so na posameznih delih vidni še danes, je iz sredine 16. stoletja. Bolje kot njegov predhodnik naj bi skupaj z na novo pozidanim gradom varoval mestno naselbino pred krvoločnimi Turki in upornimi kmeti. Obzidje z bastijo in stolpi je obdajal obrambni jarek, razen na zahodni strani, kjer je dostop do mesta varovala struga Save. *»Podirali so dotedanji grad in staro obzidje in delali novo, močnejše in večje. Obzidje je bilo debelo približno meter devetdeset in visoko skoraj sedem metrov in pol,«* je predstavniku sedme sile pojasnil arheolog in vodja izkopavanj Slobodan Olič.

Poleg ostankov novoveških obrambnih naprav so na dan prišle sledi prazgodovinskega lesenega objekta. S tem so bili neposredno pod tlakom starega mestnega jedra odkriti dokazi, da so na tem prostoru ljudje bivali že pred 3.000 leti.

Izkopali mestno obzidje in stolp

Pred prenavo Ceste prvih borcev v Brežicah v starem jedru odkrili ostanke zidu, ki je mesto varoval pred Turki - Dosedanje gradnje odnesle del temeljev

BREŽICE - Cesto prvih borcev v Brežicah nameravajo temeljito prenoviti. Toda ker bodo s tem posegali v staro mestno jedro, so pred gradbeniki zakopali v glavno mesto ulico arheologi, ki jih tu vodi Slobodan Olič. Vloženi trud se raziskovalcem materialne zapuščine starih dob bogato obrestuje, saj so našli v tleh na nove dokaze o razgibani brežiški preteklosti.

"Pričakovali smo, da bomo uspešno izkopavali prav tukaj pri sodišču. Vedeli smo, da tukaj nekje poteka obzidje. Ker vemo, da je imelo mesto severni in južni vhod, ki sta bila dva glavna vhoda v Brežice in ki sta bila varovana tudi s stolpi, smo pričakovali, da bomo mogoče našli tudi ostanke stolpa. To se je tudi zgodilo," pojasnjuje Slobodan Olič eno največjih odkritij tokratnega izkopavanja.

Arheologi so sicer enako kot stolpa veseli že "samo" ostankov temeljev brežiškega mestnega obzidja, ki so jih našli v glavni mestni ulici. Obzidje, ki je meščane varovalo pred Turki, so arheologi iskali v delu ulice, o katerem so imeli podatek, da naj bi tamkajšnji dve stavbi - tista, ki meji na bivši nemški dom - današnjo zgradbo sodišča, in stavba, kjer je zdaj mesnica, stali pri-

NAJDBE KAŽEJO NA UTRJENO MESTO - Brežiško mestno obzidje so začeli okrog leta 1550 prenavljati. "Podirali so dotedanji grad in staro obzidje in delali novo, močnejše in večje. S tem je mesto tudi postajalo večje. Obzidje je bilo debelo približno meter devetdeset in visoko skoraj sedem metrov in pol. To je bilo zelo močno obzidje," je ob odkritem obzidju in stolpu pri severnih mestnih vratih (pri sodišču) nanizal drobce brežiške mestne zgodovine arheolog Slobodan Olič (na fotografiji desni). (Foto: M. L.)

bližno v liniji mestnega obzidja. Zato so v prav tistem delu ulice naredili eno od dvanajstih predvidenih sond in zares odkrili pod mestnim asfaltom močan zid. Ker strokovnjaki poznajo, kako je bilo obzidje grajeno drugje v Brežicah, so si bili takoj na jasnem, da so v prvi sondi našli obzidje. Kamni, ki so jih odkrili, so lepo obdelani in tudi notranjost obzidja so stari mojstri naredili lepo. Na tem mestu je obzidje ohranjeno v temeljih iz večjih, lepo zloženih kamnov. "Ampak tukaj obzidju nekaj manjka, nima sprednje strani. Z napeljavo vode so uničili del obzidja," ugotavlja vodja izkopavanja.

V sondi, ki so jo arheologi odprli nekaj dni po odkritjih v prvi, so tudi dobili ostanke zidu. Upajo, da so našli še južni del brežiškega mestnega ob-

zidja. Če ne bodo našli ničesar več, bodo zato arheologi tokratna delna izkopavanja v glavni mestni ulici šteli za uspešna in strokovnjakom bi bilo žal, če tukaj ne bi raziskovali. "S temi izkopavanji smo potrdili lokacijo obzidja in obstanek stolpa ter dejstvo, da se je nekaj obzidja in stolpa ohranilo. Prej namreč nismo mogli biti povsem prepričani v to. Z odkritjem smo dobili zelo pomembne podatke za Brežice kot mesto. In ti lahko nekako pogojujejo razvoj in so dobra podlaga za nastajajoči projekt preнове mestnega jedra Brežic. V tem projektu naj bi prikazali nekatere elemente zgodovine mesta in ti naj bi postali sestavni del današnjih Brežic," ovrednoti tokratna izkopavanja arheolog Slobodan Olič.

M. Luzar